

Sygn. akt XX GC 227/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Kurc - Mazurkiewicz
Protokolant:	protokolant sądowy Agnieszka Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w S.

przeciwko A. M.

o zapłatę

I. zasądza od A. M. na rzecz (...) spółki akcyjnej w S. kwotę 130.296,43 złote (sto trzydzieści tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt sześć złotych czterdzieści trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 marca 2016 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od A. M. na rzecz (...) spółki akcyjnej w S. kwotę 11.932 (jedenaście tysięcy dziewięćset trzydzieści dwa) złote tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

Sygn. akt XX GC 227/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 marca 2016 r. (data prezentaty) powódka – (...) spółka akcyjna w S. wniosła o zasądzenie, na jej rzecz, od pozwanej – A. M. kwoty 130.296,43 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od wskazanych w pozwie kwot od dnia 8 marca 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że przed Sądem Rejonowym w S. toczyło się z jej powództwa postępowanie w sprawie V GC 566/12 przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., zakończone ugodą z dnia 8 listopada 2013 r. W toku postępowania prowadzonego pod sygn. V GC 566/12, jak również w chwili zaciągnięcia zobowiązań przez spółkę (...) u powódki, jednoosobowy zarząd sprawowała pozwana A. M.. Pozwana sprawowała zarząd w spółce od kwietnia 2009 r. do 30 września 2015 r., kiedy została odwołana z funkcji przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników. Spółka (...) nie dokonała zapłaty należności zatwierdzonych ugodą, a od 1 czerwca 2013 r. wszystkie należności z ugody stały się wymagalne. Pozwana sprawowała swoją funkcję w momencie powstania

podstawy do ogłoszenia upadłości, jednak nie podjęła w tym zakresie działań zmierzających do złożenia wniosku o upadłość spółki (...). W dniu 25 lutego 2015 r. powódka skierowała do pozwanej wezwanie do zapłaty należnej kwoty w terminie 7 dni, jednak pozwana nie uregulowała należności (pozew – k. 2-4).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwana potwierdziła, że spółka (...) posiadała zobowiązanie wobec powódki, jednak zakwestionowała wysokość należności jakiej dochodził powód i wskazała, że należność objęta ugodą obejmowała kwotę 57.722,20 złotych, nie zaś jak wskazywała powódka – 82.821,40 złotych. Pozwana podniosła także, że spółka (...) posiadała majątek w postaci wierzytelności od swoich dłużników w kwotach przewyższających zobowiązania spółki względem powódki. Zdaniem pozwanej nie ponosi ona winy w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, nadto niezłożenie tego wniosku nie było przyczyną szkody powódki. Pozwana podniosła, że (...) spółki – (...) złożył w dniu 30 września 2015 r. potwierdzone notarialnie oświadczenie, że przejmuje na siebie wszystkie zobowiązania dotychczas obciążające spółkę (...), a także przejmuje wszystkie zobowiązania dotychczas obciążające odwołany zarząd oraz dotychczasowych wspólników spółki i zobowiązuje się spłacić wszystkich wierzycieli spółki w terminie 6 miesięcy (odpowiedź na pozew – k. 75-79).

Na dalszym etapie postępowania – stanowiska stron nie uległy zmianie. Na rozprawie w dniu 6 września 2018 r. Sąd dopuścił dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach komorniczych o sygn. KM (...) oraz dokumentów dołączonych do pozwu, odpowiedzi na pozew oraz dalszych pism procesowych na okoliczności w nich wskazane i po zamknięciu rozprawy wydał orzeczenie w sprawie.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy niniejszej, Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (dalej jako (...)) została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dnia 7 stycznia 2009 r. Prezesem jej zarządu została A. M., która sprawowała zarząd jednoosobowy od kwietnia 2009 r. do 30 września 2015 r. A. M. została odwołana z funkcji Prezesa Zarządu przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników w dniu 30 września 2015 r. Prezesem Zarządu został na mocy uchwały numer (...) z 30 września 2015 r. S. K. (odpis pełny z KRS – k. 9-13, protokół nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników - k. 22-23).

W dniu 8 czerwca 2011 r. (...) i (...) zawarły przy udziale Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. (dalej jako (...)) umowę przelewu wierzytelności (umowa – k. 80-81).

W dniu 31 sierpnia 2011 r. (...) wystawił na rzecz (...) faktury VAT: numer (...) (...) na kwotę 27.472,42 zł (termin płatności 29 listopada 2011 r.) i numer (...) (...) na kwotę 17.541,65 zł (termin płatności 29 listopada 2011 r.). W dniu 20 czerwca 2013 r. (...) zrealizowała na rzecz (...) przelew w wysokości 10.333,98 złotych tytułem zapłaty za fakturę (...) (faktury – k. 119-120, dokument potwierdzający wydanie materiałów – 121, przelew bankowy – k. 135-136).

W dniu 22 września 2011 r. (...) wystawił na rzecz (...) fakturę VAT numer (...) (...) na kwotę 44.424,46 złotych (termin płatności 21 grudnia 2011 r.) (faktura – k. 122-123, dokument potwierdzający wydanie – k. 124).

W dniu 27 września 2011 r. (...) wystawił na rzecz (...) fakturę VAT numer (...) (...) na kwotę 23.952,20 złotych (termin płatności 26 grudnia 2011 r.) (faktura – k. 127, dokument potwierdzający wydanie – k. 128).

W dniu 17 lutego 2012 r. (...) wystawił na rzecz (...) notę odsetkową numer 12/10 na kwotę 10.359,10 złotych (nota odsetkowa nr 12/10 – k. 125-126).

W dniu 25 lutego 2013 r. (...) spółka akcyjna w S. (dalej jako (...)) zawarła z (...) ugodę sądową przed Sądem Rejonowym w S. w sprawie prowadzonej pod sygn. V GC 566/12, na podstawie której (...) zobowiązała się zapłacić na rzecz (...) w trzech ratach kwotę 113.849,89 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 17.572,48 złotych od 30 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, od kwoty 17.541,65 złotych od 30 listopada 2011 r. do dnia zapłaty, od kwoty

23.952,20 złotych od 27 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, od kwoty 44.424,46 złotych od 22 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty i od kwoty 10.359,10 złotych od 27 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty. W dniu 28 marca 2013 r. (...) zrealizowała na rzecz (...) przelew w wysokości 20.000 złotych tytułem umowy ugody (protokół zawarcia ugody – k. 14-15, wyciągi bankowe – k. 131-134).

Pismem z dnia 28 stycznia 2014 r. (...) poinformował (...), że dokonał korekty podatku należnego w kwocie 14.196,11 złotych z tytułu niezapłaconych faktur VAT o numerach: (...) (pismo – k. 129-130).

Pismem z dnia 7 lipca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w P. M. J. zawiadomił (...), że postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko (...) nie przyniosło oczekiwanego skutku i wezwał do podania w terminie 7 dni wszelkich informacji mających na celu ustalenie innego majątku dłużnika (pismo – k. 118).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w P. M. J. prowadząc postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) w dniu 28 października 2014 r. wpłacił na rzecz (...) kwotę 1.689,92 złotych, a następnie w dniu 7 stycznia 2015 r. wpłacił na rzecz (...) kwotę 1.766,09 złotych (przelewy bankowe – k. 137-139).

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2015 r. w sprawie KM (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w P. M. J. umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) przeciwko dłużnikowi (...) wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji oraz ustalił koszty postępowania na kwotę 7.044,68 złotych i obciążył nimi dłużnika (postanowienie – k. 24-25).

Pismem z dnia 16 lipca 2015 r. A. M. – Prezes Zarządu (...) wniosła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. M. Z. o zweryfikowanie kwoty głównej i odsetek ze spółką (...), ponieważ kwota nie jest zgodna z wyliczeniami (...) i powinna opiewać na kwotę 68.081,30 złotych (pismo – k. 30).

Pismem z dnia 20 lipca 2015 r. (...) poinformowała (...), że przyczyną opóźnień w zapłacie należności jest nieterminowe regulowanie zobowiązań przez kontrahentów i długotrwałe postępowania sądowe i egzekucyjne oraz zaproponowała propozycje ugody i spłaty zobowiązań (pismo z załącznikami – k. 84-87).

Pismem z dnia 26 sierpnia 2015 r. (...) poinformowała komornika sądowego M. Z., że spółka nie posiada środków trwałych, na potwierdzenie czego załączono bilans spółki aktualny na 31 grudnia 2014 r. (pismo – k. 26-28).

W dniu 30 września 2015 r. S. K. złożył oświadczenie, w treści którego przejął wszystkie zobowiązania dotychczas obciążające spółkę (...) i przejął wszystkie zobowiązania dotychczas obciążające odwołany zarząd spółki i dotychczasowych wspólników spółki i zobowiązał się spłacić wszystkich wierzycieli spółki w terminie 6 miesięcy (oświadczenie – k. 88).

Postanowieniem z dnia 12 października 2015 r. w sprawie KM (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. M. Z. wymierzył A. M. – prezesowi zarządu dłużnej spółki (...) grzywnę w wysokości 2.000 złotych w związku z zaniechaniem obowiązku udzielenia informacji żądanych przez organ egzekucyjny. A. M. złożyła na powyższe postanowienie skargę na komornika sądowego. Postanowieniem z dnia 3 marca 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w P. uchylił zaskarżone postanowienie komornika z dnia 12 października 2015 r. (postanowienie – k. 29, pismo – k. 89-90, skarga na postanowienie komornika – k. 91-94, wydruk z portalu informacyjnego – k. 95-96, protokół – k. 97-98, postanowienie uchylające zaskarżone postanowienie komornika – k. 99).

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie KM (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. M. Z. umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) przeciwko dłużnikowi (...) wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (postanowienie – k. 19).

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie KM (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. M. Z. ustalił koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 1.190,14 złotych, w tym 900 zł tytułem kosztów zastępstwa

prawnego w egzekucji i do kwoty 900 zł obciążył nimi (...), zaś do kwoty 290,14 złotych obciążył nimi (...) (postanowienie – k. 20-21).

Pismem z dnia 20 lutego 2016 r. (...) wezwała A. M. na podstawie art. 299 k.s.h. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 129.106,29 złotych wynikającej z zawartej przez spółkę ugody sądowej (wezwanie do zapłaty – k. 16, potwierdzenie nadania – k. 17-18).

Powyższy stan faktyczny Sądu ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz aktach komorniczych o sygn. Km (...), które pochodziły od uprawnionych organów i nie były kwestionowane przez strony. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił także w oparciu o zeznania świadków – W. I. (k. 181) i pozwanej A. M. (k. 182-183), którym Sąd dał wiarę w zakresie w jakim potwierdzały one problemy w regulowaniu zobowiązań finansowych przez spółkę (...) na rzecz powódki oraz wskazywały na brak płynności finansowej wyżej wskazanej spółki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w całości zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną powództwa był przepis art. 299 § 1 k.s.h., zgodnie z którym jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Warunkiem poniesienia odpowiedzialności przez członków zarządu – na podstawie powołanej regulacji – jest zatem bezskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko spółce, przy czym chodzi o wszelkie formy egzekucji, zarówno prowadzonej na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, jak i przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Na tle regulacji zawartej w art. 299 k.s.h. w orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania z majątku spółki ponoszą osoby będące członkami jej zarządu w czasie istnienia tego zobowiązania, o ile w tym czasie wystąpiły przesłanki upadłości, a nie zgłoszono wniosku o jej ogłoszenie upadłości.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, dla odpowiedzialności członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki (art. 299 k.s.h.) ważne jest bowiem rozróżnienie pojęcia „powstania” zobowiązania oraz „wymagalności” zobowiązania. Miarodajne jest istnienie zobowiązania, a nie jego wymagalność.

Przesłankami odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. są więc istnienie określonego zobowiązania spółki z o.o. w czasie, w którym dana osoba była członkiem zarządu spółki (a więc niepowstałego później), oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce, czy to w czasie pozostawania przez tę osobę członkiem zarządu, czy to już po jej odwołaniu z zarządu (analogicznie – rezygnacji). Jeśli skład zarządu spółki z o.o. zmieniał się, to odpowiedzialność na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. ponoszą osoby będące członkami zarządu w czasie istnienia zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna. Osoba, która została odwołana uchwałą wspólników z funkcji członka zarządu spółki z o.o. nie ma już od tej chwili wpływu na prowadzenie spraw spółki i nie może jej reprezentować, co musi więc wyłączać jej odpowiedzialność za zobowiązania spółki powstałe po jej odwołaniu. Jeżeli więc zobowiązanie spółki z o.o. powstało już po odwołaniu określonej osoby z funkcji członka zarządu tej spółki, to nie ponosi ona odpowiedzialności za to zobowiązanie na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. nawet jeśli jej wpis jako członka zarządu nadal figuruje jeszcze w Krajowym Rejestrze Sądowym. Istnienie takiego wpisu nie rozstrzyga bowiem o ponoszeniu przez tę osobę odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2011 r., sygn. II CSK 571/10, Legalis numer 420458, wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2011 r., sygn. V CSK 188/10, Legalis numer 422598).

Sąd Najwyższy podkreślił także, że przepis art. 299 k.s.h. nie określa odpowiedzialności członków zarządu jako odpowiedzialności za dług spółki czy za niespełnione świadczenia wynikające z zobowiązania spółki, lecz jako odpowiedzialność "za zobowiązania" spółki. Oznacza to, że stosownie do wymienionego przepisu odpowiedzialność

ponoszą osoby będące członkami zarządu spółki w czasie istnienia zobowiązania, a ściślej rzecz ujmując - w czasie istnienia podstawy tego zobowiązania. Objęcie odpowiedzialnością członków zarządu wszystkich zobowiązań spółki, których podstawa istnieje w czasie, gdy sprawują oni funkcję członka zarządu, a więc także zobowiązań jeszcze wtedy niewymagalnych, jest - co do zasady - uzasadnione tym, że ogłoszenie upadłości, o które członek zarządu powinien wystąpić ażeby zapobiec bezskuteczności egzekucji, spowodowałoby wymagalność także zobowiązań niemających dotychczas tej cechy (art. 91 p.u.n.).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody, w postaci ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w S., sygn. akt V GC 566/12 z dnia 25 lutego 2013 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności oraz odpisu z rejestru przedsiębiorców KRS (...) doprowadziły Sąd do ustalenia, że pozwana A. M. pełniła funkcję prezesa zarządu spółki (...) w czasie powstania, istnienia i wymagalności zobowiązania z tytułu ugody sądowej. Z postanowień zarówno Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w P. M. J. z dnia 17 czerwca 2015 r. w sprawie Km (...), jak i Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. M. Z. z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie Km (...) wynika, że postępowania egzekucyjne przeciwko (...) na podstawie wyżej wskazanego tytułu wykonawczego okazały się bezskuteczne.

W oparciu o powyższe dowody należało stwierdzić, że powódka - jako wierzyciel - wywiązała się z obciążającego ją z mocy art. 6 k.c. obowiązku udowodnienia zaistnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanej w trybie art. 299 § k.s.h., jako prezesa zarządu (...). Powódka wykazała bowiem, że jej wierzytelność powstała i stała się wymagalna w czasie, gdy pozwana pełniła funkcję prezesa zarządu. Bez znaczenia dla powyższego ustalenia pozostawał fakt złożenia przez S. K. oświadczenia, w treści którego przejął on zobowiązania obciążające dotychczasowy zarząd spółki, gdyż nie wyklucza to odpowiedzialności pozwanej A. M. za dług spółki wynikający z zawartej ugody. Jedyne na marginesie wskazać należy, iż wniosek pozwanej o zawiadomienie S. K. o toczącym się postępowaniu został pominięty, z uwagi na niewykonanie przez pozwaną zarządzenia i niewskazania aktualnego adresu S. K..

Powódka udowodniła również, że postępowania egzekucyjne wszczęte przeciwko (...) o wierzytelność dochodzoną w niniejszym procesie od pozwanej stały się bezskuteczne. Z dokumentów przedłożonych przez powódkę a także akt sprawy Km (...) wynika niewątpliwie, że egzekucja prowadzona pod sygnaturą Km (...) została umorzona, natomiast egzekucja prowadzona przez komornika sądowego M. Z., sygn. Km (...), trwała od 2015 r.

Pozwana - w obronie przed powództwem - podniosła zarzut spełnienia przesłanek egzoneracyjnych stypizowanych w art. 299 § 2 k.s.h. Przede wszystkim pozwana podniosła, że nie ponosi winy za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...) oraz wskazała, że mimo, iż nie złożyła wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym terminie, to nie było to przyczyną powstania szkody po stronie powodowej.

Zgodnie z przepisem art. 299 § 2 k.s.h. członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Z powołanej regulacji wynika, że członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności w trzech sytuacjach:

- jeżeli wykaże, że we właściwym czasie doszło do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wszczęto wobec niej postępowanie naprawcze;
- jeżeli wykaże, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (lub nie wszczęto postępowania naprawczego), to miało to miejsce nie z jego winy;
- jeżeli wykaże, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (lub nie wszczęto postępowania naprawczego), to wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody.

Stosownie do poglądów doktryny, pełnienie funkcji członka zarządu oznacza ustawowy obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego, o ile powstaną do tego warunki, a odpowiedzialność odszkodowawczą za naruszenie tego obowiązku członkowie zarządu ponoszą wówczas, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2010 r., sygn. III CSK 46/10, Legalis numer 370368). Przy czym właściwy czas do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości jest przesłanką obiektywną, ustalaną w oparciu o okoliczności faktyczne każdej sprawy. Dla jego określenia nie ma znaczenia subiektywne przekonanie członków zarządu.

Przepis art. 299 § 2 k.s.h. przewiduje domniemanie winy członka zarządu w niezgłoszeniu wniosku o upadłość we właściwym czasie ze względu na to, że członkom zarządu powinien być znany na bieżąco stan finansowy spółki, a co za tym idzie możliwości zaspokojenia długów (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 24 września 2008 r. sygn. II CSK 142/08).

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 22 maja 2013 r. (III CSK 321/12, LEX nr 1353211), „odpowiedzialność ukształtowana przez art. 299 § 1 k.s.h. służy interesowi wierzycieli i ma na celu ich ochronę, stanowiąc o zasadach i przesłankach odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w okolicznościach wskazanych w tym przepisie. Przesłanki egzoneracyjne określone w art. 299 § 2 k.s.h. mają na celu zrównoważenie sytuacji członków zarządu spółki z o.o. wobec wierzycieli, jeżeli mimo bezskuteczności egzekucji wobec spółki nie powinno się również do odpowiedzialności cywilnej pociągać tych osób, z przyczyn enumeratywnie wskazanych w powołanym przepisie. Przepis ten jest wyjątkiem od zasady odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o. przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. i do nich należy wykazanie okoliczności zwalniającej ich z odpowiedzialności względem wierzycieli spółki” (zob. również częściowo polemiczną głosę do tego orzeczenia M. Gutowskiego, OSP 2014, z. 2, s. 234 i n.).

W orzecznictwie na tle wykładni art. 299 § 2 k.s.h. podkreśla się również, że funkcją art. 299 k.s.h. jest skłonienie członków zarządu do tego, aby gdy spółka z o.o. stała się niewypłacalna zgłosić ją do upadłości we właściwym czasie. Surowa odpowiedzialność członków zarządu tej spółki została wprowadzona w interesie wierzycieli i ma zapobiegać temu, aby gdy brakuje majątku spółki na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, zarząd nie realizował tylko wybranych, według swego uznania, wierzytelności. Dla uwolnienia się od tej odpowiedzialności wystarczy, aby członkowie zarządu zgłosili spółkę do upadłości. Chodzi o to, aby członkowie zarządu, w zasadzie w terminie wskazanym w prawie upadłościowym, dokonali takiego zgłoszenia.

Przyjmuje się też, że za "właściwy czas" w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h. nie może być uznany moment, gdy majątek spółki nie wystarcza nawet na częściowe zaspokojenie wierzycieli i kosztów postępowania upadłościowego, a więc gdy spółka jest już bankrutem. Właściwym czasem na zgłoszenie wniosku jest zatem moment, w którym wprawdzie wszystkich wierzycieli nie da się już zaspokoić, ale istnieje jeszcze majątek spółki pozwalający na przynajmniej częściowe zaspokojenie wierzycieli w postępowaniu upadłościowym (vide: wyrok Sądu Najwyższego: z 11 października 2000 r.; III CKN 252/2000; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 22 marca 2013 r., VI ACa 69/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 12 sierpnia 2016 r. I ACa 379/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 czerwca 2015 r. VI ACa 1147/14; wyrok Sądu Najwyższego z 4 marca 2016 r. I CSK 68/15; wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2016 r. II CSK 229/15).

Stosownie do uregulowań zawartych w art. 21 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego (w brzmieniu obowiązującym w czasie powstania zobowiązania oraz w czasie pełnienia przez pozwaną funkcji prezesa zarządu (...)) na członkach zarządu spoczywa obowiązek, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłoszenia w sądzie wniosku o ogłoszenie upadłości. Podstawą ogłoszenia upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest jej niewypłacalność, która zachodzi, gdy spółka nie wykonuje swoich wymaganych zobowiązań pieniężnych. Drugą przesłanką uznania spółki za niewypłacalną jest sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania (art. 11 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego). Zaistnienie stanu niewypłacalności zawsze bezwzględnie obliguje zarząd spółki (a także poszczególnych jego członków) do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, niezależnie od wartości niewykonanych zobowiązań oraz długości opóźnienia. Postępowanie naprawcze

z kolei ma na celu doprowadzenie do układu z wierzycielami, skutkującego restrukturyzacją zobowiązań spółki, a w konsekwencji zmierza do usunięcia stanu zagrożenia niewypłacalnością. Można je zatem uznać za postępowania mające na celu zapobieżenie upadłości spółki.

Przenosząc powyższe regulacje prawne oraz utrwalone na ich tle poglądy nauki i praktyki na grunt niniejszej sprawy, Sąd uznał, iż pozwana A. M. nie zdołała udowodnić spełnienia przesłanek egzoneracyjnych, na które powołała się w obronie przed powództwem. Pozwana twierdziła, że niezłożenie przez nią wniosku o ogłoszenie upadłości nie nastąpiło z jej winy wskazując przy tym na złożenie oświadczenia o przejęciu zobowiązań przez S. K. oraz na korzystną jej zdaniem sytuację finansową spółki (...), która zmniejszyła generowane straty, a problemy w regulowaniu należności były jedynie przejściowe.

W tych okolicznościach pozwana, aby uwolnić się od odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h., obowiązana była udowodnić, że niezgłoszenie przedmiotowego wniosku we właściwym terminie nastąpiło bez jej winy bądź mimo, że przedmiotowy wniosek nie został złożony we właściwym terminie - wierzyciel nie poniósł szkody. Pozwana jednak nie zaferowała Sądowi dowodów, który pozwoliłby na ustalenie, że w sprawie zostały spełnione pozostałe przesłanki egzoneracyjne stypizowane w art. 299 § 2 k.s.h.

Z odpisu rejestru przedsiębiorców KRS - (...) oraz protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki z dnia 30 września 2015 r. wynika, że pozwana nieprzerwanie od kwietnia 2009 r. do 30 września 2015 r. pełniła funkcję prezesa zarządu wyżej wymienionej spółki. Z faktu tego należy – w ocenie Sądu – wyprowadzić wniosek, że pozwana przy zachowaniu należytej staranności powinna mieć pełną wiedzę na temat sytuacji finansowej spółki (...), posiadać świadomość stanu jej majątku, rzeczywistej jego wartości, a także narastających problemów związanych z utratą płynności, tym bardziej że jak wskazała sama pozwana – spółka (...) posiadała nieuregulowane należności wobec innych podmiotów, a w latach 2011-2015 posiadała czterech wierzycieli. Wypada nadmienić, że spółka (...) jeszcze przed umorzeniem egzekucji z uwagi na jej bezskuteczność nie posiadała majątku stanowiącego realną wartość.

W ocenie Sądu nie zachodzą w sprawie również przesłanki do uznania, że mimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie powódka nie poniosła szkody. Szkada, o której mowa w art. 299 § 2 in fine k.s.h. odpowiada różnicy w potencjale majątkowym spółki, jaka wystąpiła, a do jakiej nie doszłoby, gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. Członek zarządu odpowiada jedynie za taką część należności, jaką otrzymaliby wierzyciel w zainicjowanym we właściwym czasie postępowaniu upadłościowym. Ciężar dowodu w tym zakresie, podobnie jak w odniesieniu do pozostałych przesłanek określonych w art. 299 § 2 k.s.h., spoczywa na dłużniku. O szkodzie w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h. można mówić zatem wówczas, gdy zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spowodowałoby zaspokojenie wierzyciela w części większej niż w przypadku zaniechania złożenia tego wniosku przez członków zarządu. Rozmiarem szkody będzie różnica pomiędzy tym, co wierzyciel mógł w wyniku wszczęcia postępowania upadłościowego uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń. Skuteczne powołanie się przez członka zarządu na omawianą przesłankę wymaga więc wykazania, że stopień zaspokojenia wierzyciela byłby identyczny także w sytuacji zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości. Decydujące znaczenie ma zatem stan majątku spółki w chwili właściwej dla złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w rozumieniu art. 21 p.u.n., a nie chwila umorzenia prowadzonej przeciwko spółce egzekucji z powodu jej bezskuteczności. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 22 marca 2013 r., sygn. V ACa 69/13).

Zdaniem Sądu, pozwanej nie udało się wykazać jaki był czas właściwy na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...), której pozwana była prezesem zarządu. Nie budzi bowiem wątpliwości, że to pozwana zmierzając do uwolnienia się od odpowiedzialności wynikającej z art. 299 § 1 k.s.h. powinna wykazać istnienie którejś z okoliczności egzoneracyjnych opisanych w § 2 tego przepisu. Poza ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu określoną w art. 6 k.c., ciężar dowodu w zakresie wykazania okoliczności o których mówi art. 299 § 2 k.s.h. wynika wprost z tego przepisu.

Wobec powyższego, w opinii Sądu, pomiędzy zaniechaniem pozwanej wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości Spółki (...) a szkodą powódki polegającą na niemożności wyegzekwowania z majątku tej spółki należności wynikającej

z tytułu wykonawczego w postaci ugody z dnia 25 lutego 2013 r., zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

W tych okolicznościach Sąd uznał, iż w sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek egzoneracyjnych wskazanych w art. 299 § 2 k.s.h. zwalniających pozwaną z odpowiedzialności wobec powódki. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Przepis ten formułuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zgodnie z treścią tego przepisu strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. Wobec uwzględnienia powództwa w całości, za stronę przegrywającą należało uznać pozwaną i to ją należało obciążyć kosztami poniesionymi przez powódkę, które w niniejszym postępowaniu wyniosły 11.932 złotych. Na koszty celowego dochodzenia praw składały się więc w przedmiotowym postępowaniu należna opłata od pozwu (6.515 złotych), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powódki będącego adwokatem (5.400 złotych) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 złotych), o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji.

SSO Magdalena Kurc-Mazurkiewicz

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Magdalena Kurc-Mazurkiewicz